

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, dana 8. novembra 2021
Br. ref.:RK 1883/21

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI139/20

Podnosilac

Ilir Millaku

**Ocena ustavnosti rešenja Apelacionog suda
Ac. br. 901/19 od 20. maja 2020. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija i
Nexhmi Rexhepi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Ilir Millaku, (u daljem tekstu: podnosilac zahteva) iz Prizrena, koga zastupa Avni Thaçi, advokat iz Prizrena.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava rešenje Ac. br. 901/19 od 20. maja 2020. godine, kao i rešenje PPP.br.392/19 Osnovnog suda u Prizrenu od 25. juna 2019. godine.
3. Resenje Ac. br. 901/19 Apelacionog suda od 20. maja 2020. godine je podnosiocu zahteva uručeno 17. juna 2020. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporenih odluka, kojima su, navodno podnosiocu zahteva povređena prava i slobode garantovane članom 3. [Jednakost pred Zakonom], članom 24. [Jednakost pred Zakonom], članom 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno suđenje], članom 32. [Pravo na Pravno Sredstvo] i članom 54. [Sudska Zaštita Prava] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) kao i članom 6. (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na stavovima 1 i 7 člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. [Procesuiranje podnesaka] i 47. [Individualni zahtevi] Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 32 [Podnošenje podnesaka i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 23. septembra 2020. godine, podnosilac je putem pošte podnelo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
7. Dana 12. oktobra 2020. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Selvete Gërxhaliu-Krasniqi za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Radomir Laban (predsedavajući), Remzije Istrefi Peci i Nexhmi Rexhepi.
8. Dana 15. oktobra 2020. godine, Sud je obavestio podnosioca zahteva o registraciji zahteva i kopiju zahteva je prosledio Apelacionom sudu.
9. Dana 15. oktobra 2020.. godine, Sud je tražio od Osnovnog suda u Prizrenu da priloži kopiju potvrde kada je podnosiocu zahteva uručeno rešenje Ac. br. 901/19 od 20. maja 2019 godine.
10. Dana 27. oktobra 2020. godine, Osnovni sud u Prizrenu je priložio Sudu potvrdu o uručanju rešenja Ac. br. 901/19 od 20. maja 2019 godine Apelacionog suda, podnosiocu zahteva, sa datumom uručenja od 17. jun 2020. godine.
11. Dana 21. oktobra 2021. godine, nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca, Veće za razmatranje je iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

12. Dana 25. juna 2019. godine, Energetsa Korporacija Kosova (u daljem tekstu KEK) je protiv podnosioca zahteva pokrenula predlog za izvršenjem zbog neizmirenih dugovanja za utrošenu električnu energiju za period od 26. dec 2012 godine do 20. marta 2013. Istog dana, privatni izvršitelj E.H je dozvolio izvršenje nalogom P.br 456/2019.
13. Dana 3. jula 2019. godine, podnosilac zahteva je na izvršeni nalog (P.br 456/2019) uložio prigovor Osnovnom sudu u Đakovici, navodeći da je sporni dug zastareo.
14. Dana 25. septembra 2019, Osnovni sud u Prizrenu je rešenjem [PPP. br. 392/2019] odbio kao neosnovan prigovor izvršnog dužnika obrazlažući da je podnosilac zahteva prihvatio dug prema KEK-u sklapanjem ugovora o odplati duga (br. 58119) od 23. avgusta 2017 godine sa KEK-om.
15. Dana 9. decembra 2019, podnosilac zahteva je na rešenje [PPP. br. 392/19] Osnovnog suda u Prizrenu uložio žalbu Apelacionom sudu zbog, *“bitne povrede odredbi parničnog postupka, pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja, kao i zbog povrede materijalnog prava”*.
16. Dana 20. maja 2020. godine, Apelacioni sud je rešenjem [Ac. br. 901/19], odbio kao neosnovan žalbu podnosioca zahteva i potvrdio rešenje Osnovnog suda, obrazlažući, *“Žalbeni navod dužnika se odnosi na činjenicu da istom u ovom slučaju nedostaje pasivni legitimitet, pošto postoji ugovor za isplatu duga br. 58119 od 23.08.2017. god., kao i izjava o priznanju duga, koji su zaključeni između poverioca i jednog dugog lica – Fisnik Millaku, stoga smatra da ovaj dug ne može da se fakturiše. Apelacioni sud je u vezi sa ovim navodom ocenio da je u konkretnom slučaju izvršenje dozvoljeno na osnovu proverenog izvoda iz poslovnih knjiga za isplatu komunalnih usluga – za utrošak električne energije DPZ – 9037630 iz kojeg dokumenta se dokazuje da je u svojstvu potrošača upravo dužnik Ilir Millaku, stoga gore navedeni dokazi od strane dužnika, kao što su ugovor za plaćanje duga br. 58119 od 23.08.2017. god. kao i izjava za priznavanje duga nisu relevantni u ovoj izvršnoj stvari. Sledeći žalbeni navod da je dug zastareo pošto se bavimo dugom iz 2012. i 2013. godina, koji dug, na osnovu člana 360., stav 1. 1. ZOO-a zastareva nakon isteka od godinu dana, Apelacioni sud ocenjuje kao neosnovan i neodrživ navod, pošto odredbom iz člana 368., stav 1. ZOO-a se izričito propisuje da: „Zastarevanje se prekida kada dužnik prizna dug, dok stavom 2. ovog člana se propisuje da priznanje duga može se učiniti ne samo izjavom poveriocu, nego i na posredan način, kao što su davanje otplate, plaćanje kamate, davanje obezbeđenja“. U smislu ove odredbe Apelacioni sud ocenjuje da je pravni stav i zaključak prvostepenog suda pravičan i zakonit, pošto iz spisa predmeta, odnosno iz proverenog izvoda iz poslovnih knjiga za plaćanje komunalnih usluga – za utrošak električne energije DPZ – 9037630 je utvrđeno da je dužnik s vremena na vreme ostvarivao isplate, a koje su isplate rezultirale priznanjem duga od strane dužnika, sledstveno i prekidom zastarelosti. Stoga, iz gore navedenog, ovaj sud je ocenio da rešenje prvostepenog suda treba da se potvrdi i da žalba podneta od poverioca treba da se odbaci kao ne blagovremena dok žalba podneta od dužnika treba da se odbije kao neosnovana.“*

17. Dana 23. jula 2020, podnosilac zahteva je na rešenja Osnovnog i Apelacionog suda podneo predlog državnom tužiocu za pokretanje zahtev za zaštiti zakonitosti pred Vrhovnom sudom.
18. Dana 6. avgusta 2020. godine, državni tužilac je obaveštenjem KMLC br. 91/2020 podnosioca zahteva obavestio da „predlog nije prihvaćen, zato što u ovoj stvari nema dovoljne zakonske osnove za podnošenje zahteva za zaštitu zakonitosti.“.

Navodi podnosioca zahteva

19. Podnosilac zahteva navodi da su Osnovni i Apelacioni sud kao i Kancelarija glavnog državnog tužioca povredili njegova prava zagarrantovana članom 3. [Jednakost pred Zakonom], članom 24. [Jednakost pred Zakonom] članom 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno suđenje], članom 32. [Pravo na Pravno Sredstvo] i članom 54. [Sudska Zaštita Prava] Ustava kao i članom 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP.
20. Podnosilac zahteva tvrdi „uvidom u ugovor i izjavu na koje se poziva Osnovni sud, primećuje se da tu figurira ime i potpis gospodina Fisnika Millaku, kao potrošač, a takođe da u kojim spisima predmeta je našao ovaj iznos od 1.440,02 €, ovaj sud ne daje nikakvo objašnjenje, povređujući tako pravo dužnika na pravično i nepristrasno suđenje, odnosno povređujući član 31. Ustava R. Kosovo
21. Podnosilac zahteva je dodao da „Apelacioni sud njegovim rešenjem Ac. br. 901/20 od 20.05.2020. god. nije uspeo da pruži obrazloženje koje ispunjava standarde obrazložene sudske odluke zagarrantovane članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a, zato što odluka ovog suda sadrži opšte obrazloženje i koje nije osnovano na posebne okolnosti i na činjenično stanje konkretnog slučaja i štaviše, ne objašnjava zašto je u ovom slučaju primenjen član 368., stav 1. ZOO-a a ne član 360., stav 2. ZOO-a, dakle zaobilažen je stav 2., člana 360. Zakona o obligacionim odnosima koji predviđa da zastarevanje teče od kraja godine u kojoj potraživanje dospeva na naplatu (pošto je prva isplata izvršena nakon više od tri godine, tek 2018. godine) i pogrešno se poziva na član 368. stav 1. ZOO-a koji predviđa da zastarevanje se prekida kada dužnik prizna dug, s čime se dužniku povređuju prava i osnovne slobode koje predviđa Ustav Republike Kosovo, odnosno član 31. u vezi sa članom 6., stav 1. EKLJP.“
22. Što se tiče odbijanja njegovog zahteva za zaštitu zakonitosti podnosilac zahteva tvrdi „vidi se da je u sličnom slučaju Državni tužilac prihvatio zahtev dužnika i podneo je zahtev za zaštitu zakonitosti, dok je Vrhovni sud, gore navedenim rešenjem prihvatio takav zahtev, u našem slučaju Državni tužilac nije uopšte uzeo u obzir ovo i „Obaveštenjem“ KMLC br. 91/2020 od 06.08.2020. god., je odbio zahtev vodeći ovako na povredu člana 3. [Jednakost pred zakonom] Ustava Republike Kosovo i na povredu načela pravne sigurnosti, a s ovim i povredu prava na pravično i nepristrasno suđenje po članu 31. Ustava i po članu 6., stav 1. EKLJP-a“. U prilog ovoj tvrdnji podnosilac prilaže rešenja Vrhovnog suda CML. br. 39/2018 od 25.06.2018.

23. Podnosilac zahteva se obraća Sudu sa zahtevom, da se zahtev proglasi prihvatljivim, da Sud utvrdi da je došlo do povrede člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. Evropske konvencije za ljudska prava, da obaveze Državnog tužioca da pokrene zahtev za zaštitu zakonitosti pri Vrhovnom sudu Republike Kosovo za poništenje gore navedenih rešenja kao nezakonite i da Vrhovni sud Republike Kosovo odluči na meritoran način ili da proglasi nevažećima, rešenje Osnovnog suda u Prizrenu, PPP. br. 392/2019 od 25.09.2019. god., rešenje Apelacionog suda u Prištini, Ac. br. 901/20 od 20.05.2020. god., i obaveštenje Državnog tužioca KMLC. br. 91/2020 od 06.08.2020. god. Kao i da se stvar vrati na ponovno odlučivanje prvostepenom sudu.

Relevantne ustavne i zakonske odredbe

Ustav Republike Kosovo

Član 3 [Jednakost pred Zakonom]

1. *Republika Kosovo je multietničko društvo, koje se sastoji od Albanaca i ostalih zajednica, kojom se upravlja na demokratski način, poštujući vladavinu zakona, preko zakonodavnih, izvršnih i pravosudnih institucija.*
2. *Sprovođenje javne vlasti u Republici Kosovo se zasniva na načelu jednakosti svih građana pred zakonom i poštovanju međunarodno priznatih prava i osnovnih sloboda, kao i zaštiti prava i učešća svih zajednica i njihovih pripadnika.*

[...]

Član 24

[Jednakost pred Zakonom]

1. Pred zakonom su svi jednaki. Svako ima pravo na jednaku zakonsku zaštitu, bez diskriminacije.
2. Niko se ne sme diskriminisati na osnovu rase, boje, pola, jezika, veroispovesti, političkog ili nekog drugog uverenja, nacionalnog ili društvenog porekla, veze sa nekom zajednicom, imovine, ekonomskog ili socijalnog stanja, seksualnog opredeljenja, rođenja, ograničene sposobnosti ili nekog drugog ličnog statusa.
3. Načelo jednakosti pred zakonom ne sprečava sprovođenje i usvajanje privremenih mera, neophodnih za zaštitu i napredak prava pojedinaca i grupa koje nisu jednake. Takve mere se mogu sprovoditi samo do ostvarenja cilja radi kojeg su uspostavljene.

Član 31
[Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

1. *Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.*
2. *Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda.*

Član 32
[Pravo na Pravno Sredstvo]

Svako lice ima pravo da koristi pravna sredstva na sudske i administrativne odluke, koje uskraćuju njena/njegova prava ili interese, na zakonom propisan način.

[...]

Član 54
[Sudska Zaštita Prava]

Svako ima pravo na sudsku zaštitu u slučaju kršenja ili uskraćivanja nekog prava koje je garantovano ovim Ustavom, kao i pravo na efikasne pravne mere ukoliko se utvrdi da je pravo prekršeno.

Evropska konvencija o ljudskim pravima

Član 6
(Pravo na pravično suđenje)

1. *Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim, zakonom ustanovljenim sudom. Presuda se izriče javno, ali se novinari i javnost mogu isključiti s čitavog ili jednog dela suđenja u interesu morala, javnog reda ili nacionalne sigurnosti u demokratskom društvu, kada to nalažu interesi maloletnika ili zaštite privatnog života strana u sporu, ili kada to sud smatra izričito neophodnim zato što bi u posebnim okolnostima publicitet mogao naneti štetu interesima pravde.*
- [...]

Zakon br. 04/L-077 o obligacionim odnosima
zakon od 10. maja 2012

[...]

PODGLAVLJE 2

ROK ZASTARELOSTI

[...]

Član 360

Jednogodišnji rok zastarelosti

1. Potraživanja koja zastarevaju za jednu (1) godinu:

1.1. potraživanje naknade za isporučenu električnu i toplotnu energiju, plin, vodu, za dimničarske usluge i za usluge održavanje čistoće, kad je isporuka odnosno usluga izvršena za potrebe domaćinstva;

1.2. potraživanje radija i televizije za upotrebu stanice;

1.3. potraživanje pošte i telekom kompanija za upotrebu telefona i poštanskih pregradaka, kao i druga njihova potraživanja koja se naplaćuju u tromesečnim ili kraćim rokovima;

1.4. potraživanje pretplate na povremene publikacije, računajući od isteka vremena za koje je publikacija naručena.

1.5. potraživanje za usluge priključka na internet, usluge korišćenja e-maila, usluge održavanja „elektronske stranice“, i usluge povezane sa pristupom kablovskim i satelitskim radio i televizijskim stanicama koje se naplaćuju u tromesečnim ili kraćim rokovima;

1.6. potraživanja administratora blokova stambenih zgrada za usluge i druga potraživanja koja se naplaćuju u tromesečnim ili kraćim rokovima.

2. Zastarevanje teče od kraja godine u kojoj potraživanje dospeva na naplatu.

3. Zastarevanje teče iako su isporuke ili usluge produžene.

[...]

PODGLAVLJE 4

PREKID ZASTAREVANJA

Član 368.

Priznanje duga

1. Zastarevanje se prekida kada dužnik prizna dug.

2. Priznanje duga može se učiniti ne samo izjavom poveriocu, nego i na posredan način, kao što su davanje otplate, plaćanje kamate, davanje obezbeđenja.

Ocena prihvatljivosti zahteva

24. Sud prvo ispituje da li je zahtev ispunio uslove prihvatljivosti, koji su propisani Ustavom i dalje precizirani Zakonom i Poslovnikom.

25. *U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji propisuju:*

“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.

26. Pored toga, Sud se takođe poziva i na uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Zakonom. S tim u vezi, Sud se poziva na članove 47. [Individualni zahtevi], 48. [Tačnost podneska] i 49. [Rokovi] Zakona, koji propisuju:

Član 47.
[Individualni zahtevi]

“1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva”.

Član 48.
[Tačnost podneska]

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori”.

Član 49.
[Rokovi]

“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku...”.

27. Što se tiče ispunjenja ovih uslova, Sud utvrđuje da je podnosilac podneo zahtev u svojstvu ovlašćene strane, osporavajući akt javnog organa, odnosno rešenje [Ac.br. 901/19] Apelacionog suda od 20. maja 2020. godine, nakon što je iscrpeo sva pravna sredstva propisana zakonom. Podnosilac zahteva je isto tako naglasio osnovna prava i slobode za koja tvrdi da su povređeni, u skladu sa uslovima iz člana 48. Zakona i podneo je svoj zahtev u skladu sa rokovima određenim u članu 49. Zakona.
28. Međutim, Sud takođe razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslov prihvatljivosti utvrđen u pravilu 39 (2) Poslovnika, koje propisuju:

“(2) Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim, ako je zahtev očigledno neosnovan, jer podnosilac nije dovoljno dokazao i potkrepio tvrdnju”.

29. Sud prvo primećuje da gore navedeno pravilo, zasnovano kako na sudskoj praksi Evropskog suda za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP) tako i Suda, omogućava poslednje navedenom da proglasi zahteve neprihvatljivim iz razloga koji se odnose na meritum slučaja. Tačnije, na osnovu ovog pravila, Sud može da proglasi zahtev neprihvatljivim na osnovu i nakon ocene njegovog merituma, odnosno ako isti smatra da je sadržaj zahteva očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, kao što je propisano u stavu (2) pravila 39. Poslovnika.
30. Na osnovu sudske prakse ESLJP-a, ali i Suda, zahtev se može proglasiti neprihvatljivim kao „očigledno neosnovan“ u celini ili samo u odnosu na određeni navod koji zahtev može sadržati. S tim u vezi, tačnije je nazivati ih “očigledno neosnovanim navodima”. Poslednje navedeni se, na osnovu sudske prakse ESLJP-a, mogu svrstati u četiri različite grupe: (i) navodi koji se kvalifikuju kao navodi “četvrtog stepena”; (ii) navodi koji se kategorišu kao “očigledni ili jasni nedostatak povrede”; (iii) “nepotkrepljeni ili neobrazloženi” navodi, i na kraju, (iv) “konfuzni i nejasni” navodi (vidi, slučajeve ESLJP-a, *Kemmachev protiv Francuske*, aplikacija br. 17621/91, kategorija (i), *Mentzen protiv Latvije*, Aplikacija br. 71074/01, kategorija (ii) i *Trofimchuk protiv Ukrajine*, Aplikacija br. 4241/03, kategorija (iii)).
31. U kontekstu ocene prihvatljivosti zahteva, odnosno, ocene da li je zahtev očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, Sud će prvo podsetiti na suštinu slučaja sadržanu u ovom zahtevu i na odgovarajuće navode podnosioca zahteva, pri čijoj oceni će Sud primeniti standarde sudske prakse ESLJP-a, u skladu sa kojom je on, na osnovu člana 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, dužan da tumači osnovna prava i slobode zagantovana Ustavom (vidi slučaj KIO4/21, citiran u tekstu iznad, stav 28, kao i slučaj KI175/20, citiran u tekstu iznad, stav 39).
32. Sud podseća da podnosilac zahteva tvrdi da mu je osporenim odlukama povređeni član 3., član 31., član 32. i član 54. Ustava kao i član 6 EKLJP.
33. U tom smislu, Sud primećuje da se suština žalbe podnosioca zahteva odnosi na: (i) pogrešno utvrđeno činjenično stanje odnosno način tumačenja i primene materijalnog prava, jer je primenjen „član 368., stav 1. ZOO-a a ne član 360., stav 2. ZOO-a,”; (ii) navode o povredi principa jednakosti pred zakonom i načelo pravne sigurnosti i (iii) navod o drugim povredama ustavnih prava.
34. Sud primećuje da podnosilac zahteva ponavlja iste argumente koje je podneo u postupcima pred Osnovnim i Apelaciona sudom, da su se redovni sudovi bavili ovim pitanjem, tako da će Sud u narednim stavovima dodatno razraditi postupke pred redovnim sudovima.

Što se tiče navodne povrede prava zagaranтовanih članom 31, Ustava i članom 6. EKLJP

35. Sud primećuje da je podnosilac zahteva na izričit način spomenuo navodne povrede prava koja su zagaranтовana Ustavom, povezujući navodne povrede sa utvrđivanjem činjenica, odnosno ne uzimanja u obzir zastarelost potraživanja a samom tim i pogrešnu primenu zakona, ne razlažući dalje po ustavnim osnovama kako je i zašto došlo do povrede ovih konkretnih članova Ustava.
36. Što se tiče gore navedenih tvrdnji, Sud smatra da je podnosilac zahteva izgradio svoj slučaj na osnovima zakonitosti, odnosno na proces utvrđivanja činjenica. Sud podseća da se ovi navodi odnose na oblast zakonitosti i da kao takvi ne spadaju u nadležnost Suda i iz tog razloga ih Sud, u načelu, ne može razmatrati (vidi slučaj KI56/17, podnositeljka zahteva *Lumturije Murtezaj*, rešenje o neprihvatljivosti od 18. decembra 2017. godine, stav 35).
37. U tom smislu, Sud naglašava da nije njegova dužnost da se bavi greškama u zakonu koje su navodno počinili redovni sudovi (zakonitost), osim i u meri u kojoj su takve greške mogle povrediti osnovna prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost). U suprotnom, Sud bi delovao kao sud "*četurtog stepena*", što bi imalo za rezultat prekoračenje granica postavljenih u njegovoj nadležnosti. U skladu sa praksom ESLJP-a i takođe u skladu sa svojom konsolidovanom praksom, Sud naglašava da je uloga redovnih sudova da tumače i primenjuju relevantna pravila procesnog i materijalnog prava i ne mogu se vršiti apstraktne procene zašto je neki redovan sud odlučio na neki odgovarajući način a ne na neki drugi način (vidi slučaj *García Ruiz protiv Španije*, ESLJP, br. 30544/96 od 21. januara 1999. godine, st. 28, vidi, takođe, slučaj KI70/11, podnosilac zahteva *Faik Hima, Magbule Hima i Bestar Hima*, rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. godine).
38. Ustavni sud može samo da razmotri da li su u jednom postupku dokazi predočeni na pravilan način i da li su postupci uopšteno, gledano u celini, sprovedeni na takav način da je podnosilac zahteva dobio pravično suđenje (vidi, među mnogim drugim izvorima, slučaj *Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 13071/87, Izveštaj Evropske komisije za ljudska prava, usvojen 10. jula 1991. godine).
39. Na osnovu spisa predmeta, Sud primećuje da je obrazloženje dato u rešenju Osnovnog i Apelacionog suda jasno, a nakon razmatranja svih postupaka, Sud je takođe našao da postupci pred Apelacionim i Osnovnim sudom nisu bili nepravični ili arbitrarni (vidi slučaj *Shub protiv Litvanije*, br. 17064/06, odluka ESLJP-a od 30. juna 2009. godine).
40. U okolnostima konkretnog slučaja, kako bi se još konkretnije razradila opšta načela ustavnog presuđivanja, Sud primećuje da su Osnovni i Apelacioni sud odbili zahtev podnosioca. Osnovni i Apelacioni sud su prilikom tumačenja odredbi ZOO, onako kako su ocenili da je najpravilniji način za njihovo tumačenje, naglasili da je žalba podnosioca zahteva neosnovana.
41. Osnovni sud je u svojoj presudi obrazložio da je zaključivanjem ugovora br. 58119 od 23.08.2017. god u vezi sa izmirivanjem dugovanja iz 2008 godine podnosilac priznao postojanje duga, ovim ugovorom je bilo predviđeno da neplaćanjem tri uzastopne rate smatraće se da dužnička strana nije izvršila isplatu odgovarajućih

rata (odgovarajućeg iznosa), po navedenom ugovoru o reprogramiranju isplata pošto dužnička strana nije isplatila odgovarajuće rate ugovor se raskida i neisplaćeni deo duga, ako ga ima, briše se iz zaostalog duga a koji se ponovno se vraća uključujući i sve kazne..

42. Što se tiče pasivnog legitimiteta podnosioca zahteva, Apelacioni sud je u svom rešenju dao sledeće obrazloženje: *“Apelacioni sud je u vezi sa ovim navodom ocenio da je u konkretnom slučaju izvršenje dozvoljeno na osnovu proverenog izvoda iz poslovnih knjiga za isplatu komunalnih usluga – za utrošak električne energije DPZ – 9037630 iz kojeg dokumenta se dokazuje da je u svojstvu potrošača upravo dužnik Ilir Millaku, stoga gore navedeni dokazi od strane dužnika, kao što su ugovor za plaćanje duga br. 58119 od 23.08.2017. god. kao i izjava za priznavanje duga nisu relevantni u ovoj izvršnoj stvari”*
43. Što se tiče zastarelosti duga podnosioca zahteva prema KEK-u, Apelacioni sud je u svom rešenju dao sledeće obrazloženje: *“navod da je dug zastareo pošto se bavimo dugom iz 2012. i 2013. godina, koji dug, na osnovu člana 360., stav 1. 1. ZOO-a zastareva nakon isteka od godinu dana, Apelacioni sud ocenjuje kao neosnovan i neodrživ navod, pošto odredbom iz člana 368., stav 1. ZOO-a se izričito propisuje da: „Zastarevanje se prekida kada dužnik prizna dug, dok stavom 2. ovog člana se propisuje da priznanje duga može se učiniti ne samo izjavom poveriocu, nego i na posredan način, kao što su davanje otplate, plaćanje kamate, davanje obezbeđenja“. U smislu ove odredbe Apelacioni sud ocenjuje da je pravni stav i zaključak prvostepenog suda pravičan i zakonit, pošto iz spisa predmeta, odnosno iz proverenog izvoda iz poslovnih knjiga za plaćanje komunalnih usluga – za utrošak električne energije DPZ – 9037630 je utvrđeno da je dužnik s vremena na vreme ostvarivao isplate, a koje su isplate rezultirale priznanjem duga od strane dužnika, sledstveno i prekidom zastarelosti.”*
44. U tom pogledu, Sud dalje smatra da podnosilac zahteva nije dokazao da su postupci pred redovnim sudovima bili nepravični ili arbitrarni, ili da su njegova osnovna prava i slobode zaštićene Ustavom povređene usled pogrešnog tumačenja procesnog prava. Sud ponovo naglašava da je tumačenje zakona zadatak redovnih sudova i da predstavlja pitanje zakonitosti (vidi slučaj KI63/16, podnosilac zahteva *Astrit Pira*, rešenje o neprihvatljivosti od 8. avgusta 2016. godine, stav 44, i vidi, takođe, slučaj KI150/15; KI161/15; KI162/15; KI14/16; KI19/16; KI60/16 i KI64/16, podnosioci zahteva *Arben Gjokaj, Hysni Hoxha, Driton Pruthi, Milazim Lushtaku, Esat Tahiri, Azem Duraku i Sami Lushtaku*, rešenje o neprihvatljivosti od 15. novembra 2016. godine, stav 62).
45. Stoga, uzimajući u obzir navode podnosioca zahteva i činjenice koje je izneo, kao i gore razrađena obrazloženja redovnih sudova, Sud smatra da podnosilac zahteva ne dokazuje i dovoljno potkrepljuje svoj navod da su redovni sudovi pogrešno primenili zakon i pogrešno utvrdili činjenicno stanje, u vezi sa zastarelošću duga. Pomenute davode Sud kvalifikuju kao navode *“četvrtog stepena”* i kao takvi, odražavaju navode na nivou *„zakonitosti“* i nisu argumenti na nivou *„ustavnosti“*. Shodno tome, isti su očigledno neosnovani na ustavnim osnovama, kao što je propisano u stavu (2) pravila 39 Poslovnika o radu.

46. Shodno tome, na osnovu gore navedenog i uzimajući u obzir posebne karakteristike slučaja, navode podnosioca zahteva i činjenice koje je on izneo, Sud, zasnivajući se i na standardima utvrđenim u njegovoj sudskoj praksi u sličnim slučajevima i sudskoj praksi ESLJP-a, utvrđuje da su navodi podnosioca zahteva o povredi člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a, kao rezultat pogrešno tumačenje odredbi ZOO-a, očigledno neosnovano na ustavnim osnovama kao navod „četrtoog stepena”.
47. Sud na kraju podseća da nezadovoljstvo podnosioca zahteva sa ishodom postupka od strane redovnih sudova ne može samo po sebi da pokrene argumentovane navode o povredi ustavnih prava (vidi: slučaj ESLJP-a *Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske*, presuda od 26. jula 2005. godine, stav 21).
48. Stoga, Sud utvrđuje da je zahtev očigledno neosnovan na ustavnim osnovama u skladu sa stavom 7, člana 113. Ustava, članom 47. Zakona i pravilom 39 (2) Poslovnika o radu.

Što se tiče navodne povrede o povredi člana 3 [Jednakost pred zakonom] i povrede člana 24. [Jednakost pred zakonom] Ustava, odnosno principa jednakosti pred zakonom i načelo pravne sigurnosti

49. Što se tiče navoda podnosioca zahteva u vezi sa nejednakim tretmanom koje on dovodi u vezu sa povredom člana 3. [Jednakost pred zakonom] Ustava, Sud napominje da pomenuti član 3. spada pod Poglavljem I [Osnovne Odredbe] Ustava, koje se ne mogu proceniti u okviru delokruga ove ustave žalbe. Imajući to u vidu, Sud zaključuje da se on neće baviti ovim navodom podnosioca zahteva.
50. Međutim Sud takođe nalazi da podnosilac zahteva ističe navode o o povredi člana 24. Ustava u vezi sa nejednakim tretmanom, a koje dovodi u vezu sa obaveštenjem Državnog tužioca odnosno činjenicom “*da je u sličnom slučaju Državni tužilac prihvatio zahtev dužnika i podneo je zahtev za zaštitu zakonitosti, dok je Vrhovni sud, gore navedenim rešenjem prihvatio takav zahtev, u našem slučaju Državni tužilac nije uopšte uzeo u obzir ovo.*” Sud dovodeći u vezu navode sa konkretnim slučajem, kao i sa garancijama i principima jednakosti pred zakonom i načelo pravne sigurnosti odnosno različitog postupanja, zapaža da u suštini sve navode vezani za svoje tvrdnje, podnosilac zahteva dovodi u kontekstu člana 24. Ustava.
51. Pozivajući se na utvrđena načela ESLJP-a, Sud podseća da ESLJP koristi tri osnovna uslova kako bi utvrdio da li navodno odstupanje predstavlja povredu i to: (i) da li su razlike u sudskoj praksi „*duboke i dugoročne*”; (ii) da li domaći zakon uspostavlja mehanizme koji mogu da reše takve razlike; i (iii) da li su ti mehanizmi primenjeni i sa kojim efektom (u ovom smislu, vidi slučajeve ESLJP-a: *Beian protiv Rumunije* (br. 1), presuda od 6. decembra 2007. godine, stavovi 37-39; *Lupeni Grko-katolička parohija i drugi protiv Rumunije*, gore citiran, stavovi 116-135; *Iordan Iordanov i drugi protiv Bugarske*, presuda od 2. jula 2009. godine, stavovi 49-50; *Nejdet Şahin i Perihan Şahin protiv Turske*, gore citiran, stav 52; i *Hyati Çelebi i drugi*, gore citiran, stav 52, i vidi takođe slučaj Suda: KI42/17, sa podnosiocem zahteva: *Kushtrim Ibraj*, gore citiran, stav 39). Sud

primećuje da nijedan od gore pomenutih uslova nije zastupljen u slučaju podnosioca zahteva.

52. U tom smislu, Sud takođe ponavlja da nije njegova funkcija da upoređuje različite odluke redovnih sudova, čak iako su donete u značajno sličnim postupcima. Sud mora poštovati nezavisnost sudova. Pored toga, u takvim slučajevima, odnosno navodima o ustavnim povredama osnovnih prava i sloboda kao rezultat razlika u sudskoj praksi, podnosioci zahteva moraju da podnesu Sudu relevantne argumente u vezi sa činjeničnom i pravnom sličnošću slučajeva za koje navode da su rešeni drugačije od strane redovnih sudova, što je rezultiralo razlikama u sudskoj praksi i što je moglo rezultirati povredom njihovih ustavnih prava i sloboda.
53. Pored toga, Sud podseća da sudska praksa ESLJP-a ističe činjenicu da razilaženje u sudskoj praksi nije nužno u suprotnosti sa EKLJP-om, jer dinamičan i evolutivni pristup sudova u tumačenju primenjivog zakona i, štaviše, razvoj sudske prakse važan je za održavanje odgovarajuće dinamike kontinuiranog unapređenja sprovođenja pravde.
54. Što se tiče ovog navoda, Sud primećuje da je održiva činjenica da postoje razlike u pogledu „*primenjivog zakona*“ između slučaja podnosioca zahteva i slučaja Vrhovnog suda CML. br. 39/2018 od 25. juna 2018. godine, kojom je usvojen zahtev za zaštitom zakonitosti. Međutim, identifikacija jednog slučaja nije dovoljna da dokaže da se bavimo „dubokom i dugoročnom razlikom“ zbog kojih bi Sud mogao da zaključi da imamo posla sa nedoslednošću u donošenju odluka o istim činjeničnim i pravnim pitanjima, te u utvrđivanju povrede načela pravne sigurnosti
55. Sud ističe da se u obrazloženju obaveštenja [KMLC. br. 91/2020] državnog tužioca navodi: „... *poverilac i dužnik zaključili su ugovor o isplati duga dana 23.08.2017. god. i ujedno se dužnik složio i za program plaćanja duga, po kojem je isplata počela dana 23.08.2017. god., i trebala je da se okonča 29.06.2020. god. Dužnik je po ovom ugovoru i programu za plaćanje duga počeo da vrši otplate duga do 21.12.2018. god., i onda je prekinuo otplatu duga, dok je dužnik dana 24.06.2019. gdo., dakle pre nego što je isteklo godinu dana od prekida otplate duga, na osnovu člana 3. Ugovora od 23.08.2017. god., podneo privatnom izvršitelju predlog za izvršenje, stoga u konkretnom slučaju ne može da se prihvati vaš navod da se pojavila zastarelost, zato što je sam dužnik, svojom voljom prekinuo rok zastarelosti, zaključujući i dajući izjavu i za prihvatanje programa plaćanja duga*“. Takvo obrazloženje državnog tužioca je u skladu sa načelom „*hijerarhije pravnih akata*“, jer su relevantni sudovi ocenili da se zastarelost potraživanja prema podnosiocu zahteva reguliše ZOO.
56. Prema tome, na osnovu gore navedenih razmatranja, Sud smatra da je podnosilac zahteva jednostavno nezadovoljna ishodom postupka pred redovnim sudovima, međutim njegovo nezadovoljstvo samo po sebi ne može pokrenuti potkrepljeni navod o povredi osnovnih prava i sloboda zagantovanih Ustavom (vidi, slučaj ESLJP-a: *Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske*, presuda od 26. jula 2005. godine, stav 21).

57. U tom smislu, Sud utvrđuje da navod podnosioca zahteva spada u treću kategoriju (iii) „*nepotkrepljenih ili neobrazloženih*“ navoda, pa ih Sud kao takve na ustavnoj osnovi proglašava očigledno neosnovanim i shodno tome, neprihvatljivim, u skladu sa pravilom 39 (2) Poslovnika.

Što se tiče navodne povrede prava zagaranтовanih članovima 32. i 54. Ustava

58. Što se tiče navoda podnosioca zahteva o povredi prava zagaranтовanih članovima 32 i 54 Ustava, Sud podseća da prema konsolidovanoj sudskoj praksi ESLJP-a, Sud proglašava zahtev neprihvatljivim, kao očigledno neosnovane, u skladu sa uslovom (iii) „*nepotkrepljeni ili neobrazloženi*“ navodi kada je ispunjen jedan od dva karakteristična uslova, odnosno:

a) kada podnosilac zahteva samo citira jednu ili više odredbi Konvencije ili Ustava, ne objašnjavajući kako su povređene, osim ako je to očigledno vidljivo u činjenicama i okolnostima slučaja (vidi, s tim u vezi, slučaj ESLJP-a: *Trofimchuk protiv Ukrajine* (odluka) br. 4241/03 od 31. maja 2005. godine, vidi, takođe: *Baillard protiv Francuske* (odluka) br. 6032/04 od 25. septembra 2008. godine);

b) kada podnosilac zahteva ne podnese ili odbije da priloži materijalne dokaze u prilog svojim navodima (ovo posebno važi za odluke sudova ili drugih domaćih organa), osim ako postoje vanredne okolnosti koje ga sprečavaju u tome (na primer, zatvorska uprava odbija da sudu dostavi dokumente iz spisa predmetnog zatvorenika) ili ukoliko sud sam ne odluči drugačije (vidi, slučaj: KI166/20, sa podnosiocem zahteva: *Ministarstvo rada i socijalne zaštite*, rešenje o neprihvatljivosti od 5. januara 2021. godine, stav 42)

59. Što se tiče ovih navoda, Sud primećuje da podnosilac zahteva samo pominje relevantne članove, ali ne razrađuje dalje kako je i zašto došlo do povrede ovih relevantnih članova Ustava. Sud podseća da je dosledno isticao da samo pozivanje na članove Ustava i EKLJP-a nije dovoljno za utvrđivanje osnovanog navoda o ustavnoj povredi. Kada navode takve povrede Ustava, podnosioci zahteva moraju da pruže obrazložene navode i uverljive argumente (vidi, u tom smislu, slučajeve Ustavnog suda: KI136/14, sa podnosiocem zahteva: *Abdullah Bajqinca*, rešenje o neprihvatljivosti, stav 33; KI187/18 i KI 11/19, sa podnosiocem zahteva: *Muhamet Idrizi*, rešenje o neprihvatljivosti od 29. jula 2019. godine, stav 73, i najnoviji slučaj; KI125/19, sa podnosiocem zahteva: *Ismajl Bajgora*, rešenje o neprihvatljivosti od 11. marta 2020. godine, stav 63).

60. Stoga, Sud utvrđuje da što se tiče navoda podnosioca zahteva o povredi prava zagaranтовanih ovim članovima Ustava, zahtev treba proglasiti očigledno neosnovanim, jer smatra da ovi navodi pripadaju kategoriji (iii) „*nepotkrepljenih ili neobrazloženih*“ navoda, jer podnositeljka zahteva samo pominje ove odredbe Ustava, ali ne objašnjava kako su povređene.

Zaključak

61. Kao rezime, Sud utvrđuje da su navodi podnosioca zahteva o povredi prava zagarantovanih gore navedenim članovima Ustava i EKLJP-a očigledno neosnovani, jer se smatraju navodima koji pripadaju prvoj kategoriji (i) „suda četvrtog stepena“ i trećoj kategoriji (iii) „nepokrepljenih ili neobrazloženih“ navoda na ustavnim osnovama.
62. Stoga, Sud zaključuje da zahtev u celini treba da se proglasi očigledno neosnovan i shodno tome, neprihvatljiv na ustavnim osnovama u skladu sa pravilom 39 (2) Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud Republike Kosovo, u skladu sa članom 113.1 i 113.7 Ustava, članom 20. Zakona i pravilom 39 (2) Poslovnika, dana 21. oktobar 2021. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;
- III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Selvetë Gërxhaliu-Krasniqi

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani